

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ

Укладач: Ю. С. Баланюк

*Методичні рекомендації до семінарських занять
для студентів I-II курсів спеціальності
191 «Архітектура та містобудування»*



Чернівці

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2023

УДК 71/72.03(075.8)

Б 201

*Друкується за ухвалою Вченої ради факультету архітектури,
будівництва і декоративно-прикладного мистецтва
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.
Протокол № __ від 8 лютого 2023 р.*

Б 201 Укладач: Баланюк Ю. С.

Історія архітектури та містобудування : метод. рек. до семінарських занять / укл.: Ю. С. Баланюк. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 31 с.

Зміст видання відповідає освітньо-професійній програмі підготовки бакалаврів за спеціальністю «Архітектура та містобудування» та програмі дисципліни «Історія архітектури та містобудування».

Методичні рекомендації до семінарських занять з курсу «Історія архітектури та містобудування» призначені для допомоги студентам опанувати навчальну дисципліну, забезпечити глибокий і всебічний аналіз основних питань курсу, навчити студентів елементам творчого застосування отриманих знань на практиці. Курс «Історія архітектури та містобудування» призначений для теоретичної підготовки фахівців у галузі архітектури та будівництва, даючи майбутньому бакалавру відомості про основні етапи історичного розвитку архітектури народів світу, а також навчання здобувачів вищої освіти розумінню закономірностей розвитку функції і форми, соціальної ролі архітектури як засобу матеріальної і духовної організації життя суспільства. Сформульовані навчальні цілі змістових модулів допоможуть студентам у підготовці до семінарських занять.

УДК 71/72.03(075.8)

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	6
Форми семінарського заняття.....	6
Форми контролю.....	7
Змістовий модуль 1.....	12
Тема 1.1. Архітектура перших цивілізацій.....	12
Тема 1.2. Архітектура Давнього Єгипту.....	13
Тема 1.3. Антична архітектура Середземномор'я: архітектура Егейського світу.....	135
Змістовий модуль 2. ... Ошибка! Закладка не определена.	16
Тема 2.1. Архітектура Давнього Риму.....	2016
Тема 2.2. Архітектура країн Південно-Східної Азії, Центральної та Південної Америки.....	18
Тема 2.3. Ранняхристиянська архітектура.....	230
Змістовий модуль 3. Ошибка! Закладка не определена.	1
Тема 3.1. Архітектура Арабського Халіфату, Туреччини, Ірану, Середньої Азії.....	251
Тема 3.2. Архітектура бароко, класицизму в країнах Європи XVII – XVIII ст.....	273
Тема 3.3. Архітектура неокласицизму країн Західної, Північної та Центральної Європи XVIII – поч. XIX ст....	284
Змістовий модуль 4. Ошибка! Закладка не определена.	1
Тема 4.1. Архітектура країн Західної Європи епохи еклектики та модерну XIX ст. – поч. XX ст. Ошибка! Закладка не определена.	
Тема 4.2. Світова архітектура епохи модернізму. . Ошибка! Закладка не определена.	
Тема 4.3. Нові стилістичні течії та напрямки в сучасній архітектурі.....	28

ВСТУП

Мета дисципліни – вивчення основних етапів розвитку архітектури народів світу відповідно до зміни суспільно-економічних формацій, а також навчання студентів розуміння закономірностей розвитку функції і форми, соціальної ролі архітектури як засобів матеріальної і духовної організації життя суспільства. Дисципліна посідає одне з основних місць серед дисциплін підготовки бакалавра архітектури та є такою, що забезпечує світогляд архітектора.

Завдання дисципліни: навчити здобувачів вищої освіти розуміти вплив соціально-політичної та ідеологічної ситуації, яка панує в певній економічній формації на розвиток мистецтва й архітектури; допомогти їм здобути знання про розвиток будівельної техніки, конструктивні рішення, а також особливості архітектурно-планувальних і містобудівних прийомів основних архітектурних пам'яток та їх комплексів, поселень, міст; опанування здобувачами вищої освіти професійної термінології.

Унаслідок вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: особливості архітектурно-планувальних і містобудівних прийомів основних архітектурних пам'яток та їх комплексів, поселень, міст; професійну термінологію, методи ідентифікації історичних об'єктів мистецтва, архітектури та містобудування; можливості використовувати знання з історії архітектури та містобудування в практиці архітектурно-містобудівного проектування, а також – ідентифікації проблем та обґрунтування проектних рішень при реконструктивних, реноваційних та реставраційних роботах;

вміти: професійно орієнтуватися в історії мистецтва, забудові історичних міст і селищ; застосовувати основні категорії, терміни, конкретні факти, поняття й принципи розвитку світової історії архітектури та містобудування; розпізнавати періоди

розвитку, стилі епох, узагальнювати особливості процесу історичного розвитку архітектурних концепцій; складати термінологічні словники щодо дослідницьких та проектних тем у галузі історії архітектури та містобудування; аналізувати історичні об'єкти архітектури та містобудування і проводити історико-архітектурну та мистецтвознавчу атрибуцію творів архітектури і мистецтва; складати повні та системні описи творів архітектури й образотворчого мистецтва; розрізнати найвідоміші твори майстрів мистецтв і самих авторів; застосовувати історичний досвід для формування стратегій щодо об'єктів історико-культурної спадщини й оцінки якості проектних рішень.

Семінарські заняття відіграють значну роль, оскільки стимулюють регулярне вивчення студентами першоджерел та іншої літератури, а також формують уважне ставлення до лекційного курсу; закріплюють знання, здобуті при прослуховуванні лекції і під час самостійної роботи над літературою; розширюють ерудицію завдяки виступам товаришів і викладача на занятті; допомагають студентам перевірити правильність раніше здобутих знань, виділити в них найважливіше, суттєве; сприяють перетворенню знань на тверді особисті переконання, розвіюють сумніви, які могли виникнути на лекціях і при вивченні літератури, що особливо добре досягається зіткненням думок, дискусіями; прищеплюють навички самостійного мислення, усного виступу з теоретичних питань, привчають вільно оперувати термінологією, основними поняттями і категоріями; дають можливість викладачу систематично контролювати рівень самостійної роботи над першоджерелами, іншим навчальним матеріалом, розвивають уважність на лекціях; допомагають вивчити думки, пізнати інтереси студентів, слугують засобом його контролю не тільки за роботою студентів, але й за власною як лектора і керівника семінару, консультанта тощо.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Форми семінарського заняття

Розгорнута бесіда. Вона передбачає підготовку студентів із кожного питання плану заняття з єдиним для всіх переліком рекомендованої обов'язкової та додаткової літератури; виступи студентів (за їхнім бажанням або за викликом викладача).

Обговорення доповідей і презентацій. Доповіді готуються студентами за запропонованою темою. Крім загальних цілей навчального процесу, мета – прищеплення студентам навичок наукової, творчої роботи, самостійності мислення, смаку до пошуку нових ідей і фактів, прикладів.

Семінар-диспут. Семінар-диспут у групі або на потоці має чимало переваг. Диспут як елемент звичайного семінару може бути викликаний викладачем під час роботи або ж заздалегідь планується ним. Полеміка виникає навіть стихійно. Тоді студенти розвивають у собі винахідливість, швидкість розумової реакції і, головне, поглиблюють світогляд.

Семінар-пресконференція. Семінар-пресконференція – один із різновидів доповідей. З усіх пунктів плану семінару викладач доручає студентам (одному або кільком) підготувати стислі доповіді.

Колоквіуми-співбесіди викладача зі студентами зазвичай проводяться для з'ясування знань з тієї чи іншої теми курсу, їх розширення. Нерідко їх організують у додаткові години для тих, хто не виявив активності на семінарах. Зазвичай колоквіуми проводяться в години семінарських занять.

Коментоване читання, вправи на самостійність мислення, письмова (контрольна) робота, семінар-колоквіум та інші.

З усіх вищезгаданих форм найчастіше використовувані такі:

1. Обговорення доповідей і проєктів. Доцільно виносити на обговорення не більше 2–3 доповідей тривалістю 12–15 хвилин (при двогодинному семінарі). Іноді, окрім доповідачів, з

ініціативи викладача або ж за бажанням самих студентів призначаються співдоповідачі й опоненти.

2. Розгорнута бесіда дає змогу залучити до обговорення питань найбільшу кількість студентів, зрозуміло, що при використанні всіх засобів їх активізації: постановки добре продуманих, чітко сформульованих додаткових запитань до доповідача і всієї групи, вмілої концентрації уваги студентів на сильних і слабких сторонах виступів студентів, своєчасному акцентуванні інтересу на нових моментах, які розкриваються в процесі роботи тощо. Розгорнута бесіда передбачає також заздалегідь заплановані виступи окремих студентів з деяких додаткових запитань. Але подібні повідомлення – не основа для обговорення, а лише доповнення виступів, які вже відбулися.

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи, тільки у робочі дні. Консультування з викладачем в стінах вишу відбуваються у визначені дні та години.

Форми контролю

- поточний;
- підсумковий модульний;

Оцінювання знань студентів в університеті здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FX, F).

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті, за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти зі зазначеної теми (зокрема, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Усний виступ	Критерії оцінювання
--------------	---------------------

<p>або виконання письмового завдання, тестування</p>	
<p>5</p>	<p>У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно виконано усі тестові завдання.</p>
<p>4</p>	<p>Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі неточності та незначні помилки. Правильно виконано більшість тестових завдань.</p>
<p>3</p>	<p>Загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування й аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно виконано половину тестових завдань.</p>
<p>2</p>	<p>Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів і письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно виконано меншість тестових завдань.</p>
<p>1</p>	<p>Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відпо-</p>

	відей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно виконано тільки окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань. Не виконано жодного тестового завдання.

Доповнення виступу:

2 бали отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, які не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, котрий доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують студенти, які своїм запитанням до доповідача суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до доповідача вимагають додаткової інформації з основних проблем теми, яка розглядається.

Експрес-контроль:

2 бали нараховуються студентам, які вільно володіють усім навчальним матеріалом, орієнтуються за темою та аргументовано висловлюють власні думки.

1 бал отримують студенти, які частково володіють матеріалом та можуть окреслити лише деякі проблеми теми.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Підсумковий модульний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Критерії підсумкового модульного оцінювання знань студентів

Письмова контрольна робота або тестування	Критерії оцінювання
25 – 30	Повністю володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно й аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко і всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно виконано усі тестові завдання.
20 – 24	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів і письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини і аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно виконано більшість тестових завдань.
15 – 20	Загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно виконано половину тестових завдань.
7 – 15	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому

	суттєві неточності. Правильно виконано меншість тестових завдань.
1 – 6	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно виконано тільки окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Змістовий модуль 1

Тема 1.1. Архітектура перших цивілізацій

План

1. *Монументальні, мегалітичні споруди: дольмени, кромлехи, менгіри.*
2. *Ранні печерні та відкриті поселення.*
3. *Гробниці (тумулуси), гробниця Мідаса у Фрігії.*
4. *Давні міста: Читал-Гуюк, Єрихон.*

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Знати: суть понять і наводити приклади: «дольмени», «кромлехи», «менгіри», структуру і основні функції перших поселень.

Уміти: розрізняти поняття та види мегалітичних споруд, описувати структуру давніх міст.

Використана література

Основна

1. В. О. Кодін, П. В. Панов. Архітектура та містобудування первісного суспільства, стародавнього і середньовічного Сходу. 2-ге вид., розширене та перероблене: навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2007, 122 с.: іл.

2. Шубович С. О., Вдовицька О. В. Стародавня архітектура: конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури і містобудування» (для студ. 1-го курсу денної форми навчання напряму підготовки бакалавр 6.060102 «Архітектура»). Х.: ХНАМГ, 2011. 117 с.

3. Тимофієнко В. І. Нариси всесвітньої історії архітектури: У 4 т. Т. 1, кн. 1. Архітектура Стародавнього світу / за ред. В. І. Єжова; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. К., 2000. 490 с.

Допоміжна

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.
3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси

- <https://www.youtube.com/watch?v=FVSHnC5Kar8&list=PLv6ufBUWdRi2iEwyRJP6fWFOFyr3Upmg4&index=2>
<https://studfile.net/preview/4512162/page:3/>

Контрольні запитання та завдання

1. Як змінювалися уявлення про містобудування у давні часи?
2. Які існують форми і види мегалітичних споруд?
3. Які чинники вплинули на розвиток архітектури в стародавньому світі?
4. Опишіть устрій і дайте стислу характеристику найдавніших міст.

Тема 1.2. Архітектура Давнього Єгипту

План

1. *Феномен єгипетської монументальної архітектури.*
2. *Поховальні ансамблі фараонів.*
3. *Класичний тип єгипетського наземного храму, храмові ансамблі.*
4. *Значення архітектури Давнього Єгипту для розвитку всесвітньої архітектури.*

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Знати: основну періодизацію єгипетської архітектури,

просторову композицію та прийоми будівництва, інженерні рішення.

Уміти: розмежовувати архітектуру давнього, середнього і нового єгипетських царств.

Використана література

Основна

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.

2. Тимофієнко В. І. Нариси всесвітньої історії архітектури: У 4 т. Т. 1, кн. 1. Архітектура Стародавнього світу / за ред. В. І. Єжова; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. К., 2000. 490 с.

3. В. О. Кодін, П. В. Панов. Архітектура та містобудування первісного суспільства, стародавнього і середньовічного Сходу. 2-ге вид., розшир. та перероб.: Навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2007, 122 с.: іл.

4. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Допоміжна

1. Шубович С. О., Вдовицька О. В. Стародавня архітектура: конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури і містобудування» (для студ. 1-го курсу денної форми навчання напряму підготовки бакалавр 6.060102 «Архітектура»). Х.: ХНАМГ, 2011. 117 с.

2. A Pattern Language: Towns, Buildings, Construction (Center for Environmental Structure) / [C. Alexander, S. Ishikawa, M. Silvestein та ін.]. – Oxford: Oxford University Press, 1977. – 1171 р.

3. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.

Інформаційні ресурси

<http://miku.org.ua/>

<https://studfile.net/preview/4512162/page:5/>

https://www.youtube.com/watch?v=9_6inr3KLx0

<https://www.youtube.com/watch?v=EabKVN5pAxc>

Контрольні запитання та завдання

1. Розкрийте вплив релігійних уявлень на формування єгипетської архітектури.
2. У чому особливості монументальної архітектури Стародавнього царства?
3. Назвіть найбільші єгипетські піраміди.
4. Проаналізуйте розвиток архітектури Середнього царства.
5. Вкажіть нові типи храмового будівництва в епоху Нового царства.

Тема 1.3. Антична архітектура Середземномор'я: архітектура Егейського світу

План

1. *Культура Егейського світу на рубежі епох.*
2. *Мікенська культура.*
3. *Міста Криту. Давня Троя.*
4. *Палац Міноса в Кноссі.*

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Знати: історичні передумови формування егейської культури, особливості крито-мікенської архітектури;

Уміти: визначати егейську культурну спадщину як сполучну ланку між ранніми культурами Сходу та античністю.

Використана література

Основна

1. Шубович С. О., Вдовицька О. В. Стародавня архітектура: конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури і містобудування» (для студ. 1-го курсу денної форми навчання напряму підготовки бакалавр 6.060102 «Архітектура»). Х.: ХНАМГ, 2011. 117 с.

2. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія

архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.

3. В. О. Кодін, П. В. Панов. Архітектура та містобудування первісного суспільства, стародавнього і середньовічного Сходу. 2-ге вид., розшир. та перероб.: Навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2007, 122 с.: іл.

Допоміжна

1. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси

<https://studfile.net/preview/9423484/page:19/>

<https://www.youtube.com/watch?v=mImjSG0G8wk>

Контрольні запитання та завдання

1. Які особливості крито-мікенської архітектури?
2. Опишіть композиційні особливості палацового комплексу Мікен і Тиринфа.
3. Охарактеризуйте розвиток міст у егейській культурі.

Змістовий модуль 2

Тема 2.1. Архітектура Давнього Риму

План

- 1. Архітектура етрусків і Риму періоду архаїки.*
- 2. Будівництво військово-інженерних споруд у Давньому Римі.*
- 3. Розвиток осьових композицій культових і суспільних ансамблів.*
- 4. Планування Давнього Риму*

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Знати: передумови, які сприяли становленню культури Римської імперії, характеризувати основні композиційні та будівельні прийоми давніх римлян.

Уміти: визначати особливості просторових рішень римської архітектури, її технічні і художні досягнення.

Використана література

Основна

1. Тимофієнко В. І. Нариси всесвітньої історії архітектури: У 4 т. Т. 1, кн. 1. Архітектура Стародавнього світу / за ред. В. І. Єжова; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. К., 2000. 490 с.
2. В. О. Кодін, П. В. Панов. Архітектура та містобудування первісного суспільства, стародавнього і середньовічного Сходу. 2-ге вид., розшир. та перероб.: Навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2007, 122 с.: іл.
3. Шубович С. О., Вдовицька О. В. Стародавня архітектура: конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури і містобудування» (для студ. 1-го курсу денної форми навчання напряму підготовки бакалавр 6.060102 «Архітектура»). Х.: ХНАМГ, 2011. 117 с.

Допоміжна

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія

архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.

2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.

3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси

<https://osvita.ua/vnz/reports/arhitektura/22548/>

<https://www.youtube.com/watch?v=uRoCgy4ok0c>

Контрольні запитання та завдання

1. Розкрийте специфіку давньоримської архітектури.
2. Проаналізуйте здобутки архітектури доби Римської республіки.
3. Які особливості архітектури Римської імперії?
4. Назвіть відомі споруди давньоримської архітектури.

Тема 2.2. Архітектура країн Південно-Східної Азії, Центральної та Південної Америки

План

1. *Етапи розвитку давньоіндійської архітектури.*
2. *Храмове зодчество Давнього Китаю: дерев'яні пагоди, ордер доу-гун.*
3. *Характеристика міст-держав, культових ансамблів і храмів майя, тольтеків, ацтеків, інків.*

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Знати: історію становлення архітектури давніх цивілізацій, роль синтезу мистецтв в архітектурі.

Уміти: оцінити художні та технічні здобутки давніх народів, розрізняти стилістичні та композиційні особливості архітектурних комплексів різних частин світу.

Використана література

Основна

1. Тимофієнко В. І. Нариси всесвітньої історії архітектури: У 4 т. Т. 1, кн. 1. Архітектура Стародавнього світу / за ред. В. І. Єжова; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. К., 2000. 490 с.
2. В. О. Кодін, П. В. Панов. Архітектура та містобудування первісного суспільства, стародавнього і середньовічного Сходу. 2-ге вид., розшир. та перероб.: Навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2007, 122 с.: іл.
3. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
4. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Допоміжна

1. Шубович С. О., Вдовицька О. В. Стародавня архітектура: конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури і містобудування» (для студ. 1-го курсу денної форми навчання напряму підготовки бакалавр 6.060102 «Архітектура»). Х.: ХНАМГ, 2011. 117 с.
2. A Pattern Language: Towns, Buildings, Construction (Center for Environmental Structure) / [C. Alexander, S. Ishikawa, M. Silvestein та ін.]. – Oxford: Oxford University Press, 1977. – 1171 р.
3. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.

Інформаційні ресурси

- <https://studfile.net/preview/4512162/page:16/>
<https://kiddyclub.ru/uk/arhitektura-drevnih-civilizacii-ameriki-drevnie-kultury-peru-i-mezoameriki/>

Контрольні запитання та завдання

1. Назвіть основні види індійських культових споруд.
2. Які особливості архітектури Китаю?

3. Визначте особливості стояково-балкової системи доугун.
4. Дайте загальну характеристику мезоамериканському містобудуванню.

Тема 2.3. Ранньохристиянська архітектура

План

1. *Об'ємно-просторові рішення ранньохристиянських храмів.*
2. *Архітектура країн Балканського півострова, Сербії.*
3. *Своєрідність рис архітектури Вірменії та Грузії.*

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Знати: просторові рішення базилікального та хрестово-купольного типів храмів, витоки розвитку ранньохристиянської архітектури.

Уміти: аналізувати вплив соціокультурного життя на розвиток архітектури, порівнювати об'ємно-просторові рішення типів ранньохристиянських храмів.

Використана література

Основна

1. В. О. Кодін, П. В. Панов. Архітектура та містобудування первісного суспільства, стародавнього і середньовічного Сходу. 2-ге вид., розшир. та перероб.: Навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2007, 122 с.: іл.
2. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
4. Шубович С. О., Вдовицька О. В. Стародавня архітектура: конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури і містобудування» (для студ. 1-го курсу денної

форми навчання напряму підготовки бакалавр 6.060102 «Архітектура»). Х.: ХНАМГ, 2011. 117 с.

Допоміжна

1. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.
2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси

<https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/scientia/article/view/10010>
<http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/20047>
<https://uk.warbletoncouncil.org/arquitectura-bizantina-13975>

Контрольні запитання та завдання

1. Охарактеризуйте основні риси хрестово-купольного типу храму.
2. З яких елементів складається конструкція базилікального типу храму?
3. Яка національна стилістика модерну храмів Закавказзя?
4. Розкрийте вплив античної архітектури на ранньохристиянську культуру.

Змістовий модуль 3

Тема 3.1. Архітектура Арабського Халіфату, Туреччини, Ірану, Середньої Азії

План

1. *Вироблення архітектурних типів культових споруд.*
2. *Архітектура Кордовського халіфату на території Іспанії.*
3. *Планування міст: Самарканд, Бухара, Хорезм.*

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Знати: основні риси культових та палацових споруд ісламської культури, вплив візантійських традицій на архітектуру халіфатів.

Уміти: визначати характерні риси архітектурних споруд арабської культури, встановлювати загальні містобудівні рішення міст халіфатів.

Використана література

Основна

1. В. О. Кодін, П. В. Панов. Архітектура та містобудування первісного суспільства, стародавнього і середньовічного Сходу. 2-ге вид., розшир. та перероб.: Навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2007, 122 с.: іл.
2. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М.Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.
4. Шубович С. О. Стародавня архітектура: конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури і містобудування» (для

студентів 1-го курсу денної форми навчання напряму підготовки бакалавр 6.060102 «Архітектура»). Х.: ХНАМГ, 2011. 117 с.

Допоміжна

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.

2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.

Інформаційні ресурси

<https://osvita.ua/vnz/reports/arhitektura/22620/>

<https://sway.office.com/5FJeWabqZZxDLjpf>

<https://www.youtube.com/watch?v=WDzKplG0NZ4>

Контрольні запитання та завдання

1. Дайте загальну характеристику культовим і палацовим спорудам у Кордові, Гранаді, Альгамбрі.

2. Охарактеризуйте розвиток візантійського досвіду будівництва в купольних спорудах ісламу.

3. Які загальні тенденції містобудування арабських міст?

Тема 3.2. Архітектура бароко, класицизму в країнах Європи XVII – XVIII ст.

План

1. *Французькі королівські резиденції.*

2. *Стилістичні особливості міської забудови епохи бароко та класицизму.*

3. *Творчість видатних архітекторів епохи бароко.*

4. *Злиття європейських форм і місцевих традицій у завойованій Латинській Америці.*

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Знати: стилістичні риси та прийоми архітектури бароко, особливості розвитку архітектури бароко і класицизму в різних

країнах.

Уміти: аналізувати тенденції розвитку та поширення архітектури бароко та класицизму, визначати досягнення європейського містобудування.

Використана література

Основна

1. Єрошкіна О.О. Епоха класицизму. Архітектура, містобудування, мистецтво Франції, Англії, Німеччини, Італії, України і Росії XVIII ст.: конспект лекцій для студ. 3, Харків: ХНАМГ, 2008.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

3. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.

Допоміжна

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.

Інформаційні ресурси

<https://studfile.net/preview/4512162/page:24/>

<https://www.youtube.com/watch?v=vq6DtJ5yRIM>

<https://kafedra.com.ua/klasytsyzm-i-baroko-porivnyannya-napryamiv-mystetstva/>

Контрольні запитання та завдання

1. Проаналізуйте бароко як стиль архітектури.
2. Які основні риси архітектури класицизму?
3. Висвітліть досягнення архітектури бароко Італії, Австрії, Німеччини.
4. Назвіть видатних архітекторів бароко.

5. Дайте аналіз архітектури класицизму.

Тема 3.3. Архітектура неокласицизму країн Західної, Північної та Центральної Європи XVIII – поч. XIX ст.

План

1. *Ознаки неокласицизму та основні споруди епохи.*
2. *Народне зодчество північних країн.*
3. *Стилістична своєрідність Нідерландів, Скандинавії, Прибалтики.*

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Знати: суть поняття «неокласицизм», характерні ознаки стилю та регіональну своєрідність.

Уміти: розрізнати поняття «класицизм» та «неокласицизм», типологічні особливості.

Використана література

Основна

1. Єрошкіна О.О. Епоха класицизму. Архітектура, містобудування, мистецтво Франції, Англії, Німеччини, Італії, України і Росії XVIII ст.: конспект лекцій для студ. 3, Харків: ХНАМГ, 2008.
2. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.
3. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Допоміжна

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.
2. Петрів О.В. Історія архітектури: Підручник. Львів: Магнолія 2006, 209с.

Інформаційні ресурси

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%8F%D0%BC_%D0%A7%D0%B5%D0%BC%D0%B1%D0%B5%D1%80%D1%81<https://www.youtube.com/watch?v=f4ryy89ac48>

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D1%80%D1%82_%D0%90%D0%B4%D0%B0%D0%BC

Контрольні запитання та завдання

1. Які художні особливості неокласицизму в архітектурі?
2. Охарактеризуйте вплив технічної революції на архітектуру.
3. Назвіть відомих архітекторів епохи неокласицизму.
4. В яких рисах неокласицизму проявилось відродження грецької античності?

Змістовий модуль 4

Тема 4.1. Архітектура країн Західної Європи епохи еkleктики та модерну XIX ст. – поч. XX ст.

План

1. *Еkleктика та пізній романтизм.*
2. *Зародження нового стилю ар-нуво та його європейські напрямки.*
3. *Теорія охорони пам'яток, реставрація – Віолле ле Дюк.*
4. *Містобудування Німеччини, Австро-Угорщини та Фінляндії.*

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Знати: стилістичні особливості еkleктики в архітектурі країн Європи, основні етапи становлення та розвитку стилю ар-нуво, розвиток реставраційної справи, нові тенденції в містобудування.

Уміти: розрізнити типологію європейських напрямків модерну, аналізувати архітектурні теорії, визначати вплив інженерного прогресу на розвиток архітектури та містобудування.

Використана література

Основна

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Допоміжна

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Norberg-Schulz C. Intentions in Architecture / Christian Norberg-Schulz. Cambridge: MIT Press, 1968. 296 p. 47. Norberg-Schulz C. Genius Loci: Towards a Phenomenology of Architecture / Chr. Norberg-Schulz. New York: Rizzoli, 1979. 216 p.

Інформаційні ресурси

http://tpgnpu.ho.ua/images/my_images/doc_pdf/zalizobeton.pdf

<http://e->

pidruchniki.com/content/101_Modern_v_arhitektyri.html

<http://eprints.kname.edu.ua/25849/1/2010%20D0%BF%D0%B5%D1%87.%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%202010%20D1%83%D0%BA%D1%80%20%D0%9A%D0%BE%D0%BF%D1%82%D1%94%D0%B2%D0%B0%20%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8B%D0%B9%2B.pdf>

Контрольні запитання та завдання

1. Висвітліть специфіку архітектури у стилі ар-нуво.
2. Які стилістичні особливості національних шкіл модерну?
3. У чому особливості свободи архітектурних рішень в епоху еклектики?
4. Охарактеризуйте роль залізобетону у розвитку архітектури.
5. Які характерні риси присутні у містобудуванні європейських країн?

Тема 4.2. Світова архітектура епохи модернізму.

План

1. *Архітектура Північної Америки XX ст., етапи її розвитку.*
2. *Радянський конструктивізм.*
3. *Школа «Баугаус».*

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Знати: раціоналістичні тенденції американської архітектури, загальну характеристику розвитку містобудування.

Уміти: аналізувати підвищення рівня благоустрою міст, визначати причини індустріалізації будівництва.

Використана література

Основна:

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.

2. Криворучко О.Ю. Сучасна архітектура: Термінологічний словник. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2008. 136 с.

3. Стародубцева Л.В. Архітектура постмодернізму. Історія. Теорія. Практика: посіб. для студентів архіт. спец. вищ. навч. закл. К.: Спалах, 1998. 208 с.

Допоміжна

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

<https://studfile.net/preview/4512162/page:30/>

<https://www.youtube.com/watch?v=U0VujDsUGuY>

Контрольні запитання та завдання

1. Сформулюйте суть архітектури модернізму.
2. Які особливості функціоналізму?
3. Охарактеризуйте ранній період творчості Ле Корбюзьє.
4. Проаналізуйте діяльність об'єднання і школи «Баугаус».
5. Розкажіть про еволюцію ідей функціоналізму.

Тема 4.3. Нові стилістичні течії та напрямки в сучасній архітектурі

План

1. *Архітектура постмодернізму.*
2. *Екологічна та органічна архітектура.*
3. *Еволюція висотного будівництва.*
4. *Новітні течії та напрямки архітектури.*
5. *Відомі архітектори та їх визначні проекти.*

Компетенції (прогнозовані результати навчання)

Знати: основні етапи розвитку та становлення сучасних напрямків в архітектурі та їх представників.

Уміти: аналізувати еволюцію міського будівництва, характеризувати сучасні стилістичні напрямки в архітектурі.

Використана література

Основна:

1. Гетун Г. В., Віроцький В. М., Плоский В. О.: в 5-ти кн. Кн. 5: Архітектура будівель та споруд. Книга 3: Історія архітектури і містобудування: підручник / За ред. Гетун Г. В. Кам'янець-Подільський: Рута, 2016 р. 713 с.

2. Криворучко О.Ю. Сучасна архітектура: Термінологічний словник. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2008. 136 с.

3. Стародубцева Л.В. Архітектура постмодернізму. Історія. Теорія. Практика: посіб. для студентів архіт. спец. вищ. навч. закл. К.: Спалах, 1998. 208 с.

Допоміжна

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер. з англ. М. Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.

2. Вечерський В. Курс історії архітектури. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, 2006. 300 с.

Інформаційні ресурси:

<https://studfile.net/preview/9296956/page:16/>
<https://www.youtube.com/watch?v=sw9zpH717ts>
<https://www.youtube.com/watch?v=ys07tEScaSo>
<https://www.youtube.com/watch?v=Yy8tDcdUUJY>
<https://www.youtube.com/watch?v=Bq0LZBKdzJE>

Контрольні запитання та завдання

1. Охарактеризуйте особливості еволюції висотного будівництва.
2. Які головні риси та функції екологічної архітектури?
3. Опишіть особливості архітектури постмодернізму.
4. Охарактеризуйте сучасні тенденції світової архітектури.

Навчальне видання

ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ І МІСТОБУДУВАННЯ

*Методичні рекомендації до семінарських занять
для студентів I–II курсів спеціальності
191 «Архітектура та містобудування»*

*Укладач: **Баланюк Юліана Сергіївна***

Відповідальний за випуск
Літературний редактор
Технічний редактор

Ряднова В.П.

Підписано до друку 12.12.2022. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Друк різнографічний.
Умов.-друк. арк. 10,8. Обл.-вид. арк.10,0. Зам. Н-
Видавництво та друкарня Чернівецького національного університету.
58002, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2.
e-mail: ruta@chnu.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №891 від 08.04.2002